

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' חקת ה' תמוז תשפ"ד

החברותא בטאען פנימי לחברים גליון מס' 738

פנינים יקרים

זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר (יט, ב) פרש"י לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזרה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, הפירוש בדברי רש"י רוצין שישאלו מהשי"ת מה טעם וכו' שלא ישמרו חוקים בלא טעם שבאמת ע"י שאנו שומרים חוקי יתברך שמו אנו מקושרים ודבוקים ברצון העליון יתב"ש כידוע שאין טעם וחשק ורצון, שיש רצון שהוא בלי טעם רק כך לכו חושק.

זאת חקת התורה וכו' (יט, ב) קודם שתעשה המצוה תדע שחוקה היא ואתה מוכרח לעשותה ולא תשמע אל היצר לבטלה, וגם אין לך רשות להרהר אחריה ר"ל אחר שתעשה המצוה אין לך רשות להרהר בה ח"ו שלא תבוא ח"ו לידי פניה וגאווה, ויש לומר בפירוש מה שאנו מתפללין והסר שמן מלפנינו ומאחרינו כל שנוכל להתנצל ממנו בעת שיבא בטענותיו קודם עשיית המצוה וזה מלפנינו וגם מה שבא אח"כ אחר עשיית המצוה. (אמרי יוסף)

זאת חקת התורה וכו' (יט, א) רש"י כתב חקה חקקתי גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, להבין למה דייקא במצות החקה הזהירנו התורה שלא להרהר אחריה וגם הלא אמרו חז"ל טעם כדי לכפר על העגל תבא אמו ותקנח צואת בנה, וי"ל ע"פ מה שאמרו חז"ל בכל העברות אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה חוץ מעבודה זרה, והנה שמעתי בשם החוזה הקדוש מלובלין שאמר כשם שאדם עושה תשובה, לא ירהר כל כך במעשה שעשה כי חוזר ונעור עליו אותו דבר במחשבתו ופוגם אותו אלא ישפוך נפשו על שעבר נגד רצונו, ולכן לא מזכירים עון חטא העגל כי עי"ז תפגם מחשבותם וח"ו יהיו מחשבותיהם לכן אין להרהר עוד. (שפת אמת ברעזאן)

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר (יט, א) למה נאמרה פרשה זו גם לאהרן, והא ליכא למימר דהרי הציזיו דעשיה הוא לאלעזר ולמורד המצוה אין על אהרן החיוב יותר משאר ישראל, ואפשר מאחר שלפי רבי משה הדרשן שפרה אדומה היא כפרה על מעשה העגל דתבוא אמו ותקנח צואת בנה ולפי שאהרן עשה את העגל לא נעשית עבודה זו על ידו שאין קטגור נעשה סניגור. (אגרא דכלה)

זאת חקת התורה (יט, ב) יש כאן שני דברים א' מש"כ זאת חקת התורה אשר צוה ה' היא תשובה למרהרין אחר המצות, ומש"כ לפי שהשמן ואומות העולם מונין את ישראל להם תשיב זאת חקת התורה ואין לך רשות להרהר, אבל ישראל קדושים ואין הבדל בין חק למצוה הכל עושים באהבה ויודעים שיש טעם נעלם. (לק"ט)

פרה אדומה (יט, ב) פרש"י בשם רבי משה הדרשן, משל לבן שפחה שמינף פלטרין של מלך, אמרו תבא אמו ותקנח הצואה, כך תבא פרה ותכפר על העגל ע"כ מקורו במדרש, ושם הלשון מפני מה כל קרבנות הצבור זכרים, וזו נקבה א"ר איבו וכו' פרה אדומה בנימטריא זה על עון עגל.

זאת חקת התורה (יט, א) להורות על עומק סודה שאם ישאל השואל מה המצוה הזאת ומה טעם יש בו שישבו זאת חקת התורה כלומר אם ישראל שואל מה טעם יש בה שמטהרת טמאים ומטמאה טהורים אין להשיב אלא שגזירת מלך היא ועל זה אמר שלמה המלך ע"ה, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שרמזו בזה שכל עוד שהיה משתדל ומתחכם בענין פרה אדומה יותר היה מתרחק מאמיתותה כי לפי עומק התורה אין ראוי להשתדל בזה אלא להתרחק ממנו, ואז אראה ואשיג דבר מה וירא השם כי סר מהתרחק מהשגתו לראות ולהשיג ויקרא אליו...

(צדור המור)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

פאשק שיחת פרא"ש זיע"א אלצא' חג השבועות תשל"ז

האבא לזאוס ע"מ א.א.

היה תורה מבלי שתהיה בחירה, כך האדם צריך לעבוד להגיע לצמצום אחר צמצום ולביטול הגמור, עד שיחיה באור של ששת ימי בראשית שהיה בלי בחירה. כי בששת ימי בראשית נברא האדם אחרון לכל הברואים - אחרי הבהמות והחיות וכל המציאות שהרבש"ע ברא בששת ימי בראשית - בשביל שלא תזוח דעתו עליו, שאם יתגאה אומרים לו יתוש קדמך. וזוהי התכלית של האדם - שיגיע לביטול, שזה בחינת ששת ימי בראשית.

כשאדם מגיע לעבודה זו הולך לו מאד קשה, כי אם היה הולך לו בקלות אז היה "שמנת עבית כשית" - "וישמן ישורון ויבעט". לכן הולך לו בקושי בעבודה כדי שע"י היסורים יגיע אל התכלית, צמצום אחר צמצום, עד שיגיע לתכלית הבריאה, לשלימות הביטול בחינת ששת ימי בראשית, ויגיע לבחינת ששת ימי בראשית שלא היה בחירה, וישיג את האור של ששת ימי בראשית. כי יתרון האור - מהחושך, האור של ששת ימי בראשית הוא מהכאב - "טוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך". זה הוא התכלית שלמענה ברא הקב"ה את העולם, שכל אדם יעבוד ויאבק עם עצמו עד שיגיע לביטול הבחירה, ואז ישיג ממנו עצמו את האור ואת בחינת ששת ימי בראשית, שזה האור האלקי הגנוז ומצומצם בו עצמו, בבחינת "מה אני בורא עולמות אף אתם" (מדרש שו"ט תהלים קטז).

זהו העבודה של כל אחד ואחד, לעבוד ולהשיג ש"אין מתום בבשרי - מפני זעמד". שכל כאב שהאדם כואב בעולם - שע"ז ביקש דוד המלך "רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו" - יש לו מקור ושורש, היסורים הללו הם 'זעמד', ונשלחו אליו כדי שישגיג את הביטול מגופו ומעצמו, והביטול יביא אותו להתקשרות לבורא העולמים. כי אי אפשר למצוא את בורא העולמים אלא באמצעות הביטול של עצמו. אם אין ביטול של עצמו לא יכיר את 'זעמד', ולא יוכל להגיע להתקשרות.

זה הענין שהרבש"ע ברא את האור והחושך בערבובייה. ולכאורה איך שני מלכים משתמשים בכתר אחד? רק כשאדם עובד על עצמו בתוך החושך שלו אז יגיע ליתרון האור מן החושך. כי מזה שבשיא החושך הוא חי, ויש לו קיום, מזה גופא - אחזה אלוקה. נמצא שהחושך עצמו הוא האור. האור הוא כשמגיע ל"טוב לי כי עונתי למען אלמד חוקיך".

ה

כאשר אנו רוצים להגיע אל התכלית האמיתית אנו צריכים לשמוע בכל היסורים הבאים עלינו את 'זעמד', ולא להסתובב שבורים ופצועים. כי כשאדם מקבל את המכה, הרי המכה מגיעה בשביל שיגיע ממנה לתכלית. והתכלית היא שכמו שבאלפים שנה שקודם הבריאה

"מכל עץ הגן אכול תאכל ומעץ הדעת לא תאכל".

בשביל זה הרבש"ע ברא את התורה אלפיים שנה לפני שברא את כל הבריאה, ולכן הוא ברא את האדם אחרון, בכדי שישג לעתיד את האור של ששת ימי בראשית ע"י שיכנס להשגה של 'זעמד', שכל כאב יביא אותו לדביקות - מבשרי אחזה אלוקה.

ולכן אנו נמצאים עד עכשיו בגלות הארוכה הזו, ומי יודע כמה זמן עוד נהיה בה, אם לא נתאגד להכיר שהכאב שיש לכל אחד הוא 'זעמד', עד שנשיג שהאור של ששת ימי בראשית נמצא בנו עצמנו. כי כמו שהרבש"ע צמצם את עצמו צמצום אחר צמצום, עד לתכלית הצמצום מה שבו אנוש כבר יכול להשיג - שזה האור של ששת ימי בראשית, (כי האור של ששת ימי בראשית הוא אור האלוקות ואינו דבר בפני עצמו), כך לעומת זה הוא רוצה מאיתנו את אותה עבודה, שנצמצם את עצמנו צמצום אחר צמצום עד שנמצא את האור הזה בנו עצמנו.

וכאשר נזכה להגיע לתכלית הצמצום יהיה ביטול הבחירה, ואז נוכל להשיג את האור - הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, ולא נצטרך לאכול נהמא דכיסופא. לא נאלץ לחכות שהצדיק יתן לנו קצת מהאור של ששת ימי בראשית. או לנו מיום הדין ואוי לנו מיום התוכחה כשנזדקק לחסדים של הצדיק אמת שינקה אותנו בקצת אור, על זה נאמר "כל אחד נכוה מחופתו של חברו".

המשך יבוא אי"ה

ומכיון שזו היא התכלית שעבורה ברא הרבש"ע את העולם, לכן אנו הולכים בכאלו גלויות ארוכות, סובלים ממחלות נוראות, וכל חיינו חיי פחדים, בגלל שאיננו חיים במצב של ששת ימי בראשית לפני הבחירה. כל אחד חי במחשבות שלו מה"רבות מחשבות", זה חי בקנאה שלו, זה ברציחה, זה בניאוף, זה חי בכעס וזה בלשה"ר. כל אחד קרוע עם עצמו בגלל שכל אחד הולך בדרך של הישות שלו, ומכל החיים שלו אין "לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה ליחד שם י-ה ב-ה" - לשמוע מכל המתרחש עמו את האדנות של קוב"ה.

לכן אנו נמצאים בכזו גלות ארוכה, וכל אחד מלא מכאובים, ואין אף אחד שרוצה לשמוע עצה. כי רק אחר שאדם כבר בשיא היסורים ואינו מוצא אף אחד שיכול להקל עליו הוא בא לשמוע אולי הרעיונות הללו יעזרו לו ויצילו אותו. אולם הדרך להגיע אל האמת היא מאד קשה, ואדם שמחפש רק להנצל מן היסורים לא יגיע אל הדרך הזו, מכיון שהוא לא מחפש להציל את הנפש ואת הנשמה, ולהגיע בעבודתו ל"אין מתום בבשרי מפני זעמד", שבכל כאב ישמע שזה 'זעמד' ולא שיסתובב מוכה ושבור עם רצון לנקום בכל אחד, ואח"כ מחפש לגמור את עצמו - אין לו כבר מה לעשות כאן בעולם. אל הדרך הזו צריך להגיע בכדי לשמוע שכל כאב הוא הזעם של הקדושה שבא לעורר אותו להגיע לדביקות שלימה עד שתתבטל הבחירה, כמו בששת ימי בראשית לפני שהקב"ה אמר

המשך פנינים יקרים

זאת חקת התורה (יט, א) פרש"י לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה הטעם יש בה לפיכך כתב בה חקה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, כלומר שלא יקניט את חבריו בגידופיהן על כן נאמר בהן חוק אני ה' גזרתי עליכם וכן נאמר בפרשת אחרי (ויקרא יח, ד) ואת חקתי תשמרו, דברים שהשטן משיב עליהם למה לנו לשמרו, וכ"ש שלא להונות בדברים שאינן אלא גזרת מלך. (נחלת יעקב) **וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר** (יט, א) י"א פעמים כתוב בתורה שדבר ה' אל משה שיאמר לאהרן, זה דבר ה' שגם מהרתן של ישראל על ידי כהן תהיה. (רמב"ן)

זאת חקת התורה (יט, א) סמך חקת התורה לבהרימכם רמז שלא ניתנה התורה אלא לאוכלי המן ולאוכלי תרומה. (בעל הטורים)

וידבר ה' וכו' זאת חקת התורה וכו' (יט, א) איתא במסכת גיטין (ס, ע"א) שמונה פרשיות נאמרו ביום שהוקם המשכן ואלו הן פרשת כהנים פרשת לויים פרשת טמאים פרשת שילוח טמאים פרשת אחרי מות פרשת שתויי יין פרשת נרות פרשת אדומה, א"ר אלעזר תורה רוב בכתב ומעוט בעל פה. (גמרא)

זאת חקת התורה (יט, א) כתב התניא ביום הששי פרשת חקת נהגו היחידים להתענות, שבאותו היום נשרפו עשרים קרנות מלאים ספרים בצרפת ולא קבעו אותו כימי החדש מפני שמתוך שאלת חלום נודע להם שיום הפרשה גורם גזירת התורה, זאת חקת התורה מתרגמין דא גזירת אורייתא, גם בשנת ת"ח נחרבו שני קהלות גדולות באותו היום. (עיין באר היטב סימן תק"פ ס"ק ט)

עץ ארז ואזוב (יט, ה) עץ ארז זה גדול שבגדולים, ואזוב זהו קטן שבקטנים כש"כ (מ"א ה) וידבר על העצים מן הארץ שבלבנון עד אזוב אשר בקיר רמז למש"כ באיוב ג קטן וגדול שם הוא. (רח"פ)

והשקית את העדה ואת בעירם (כ, ה) באכילה צריך ליתן קודם המאכל לבהמתו ואח"כ יאכל הוא ובשתיה ישתה האדם קודם ואח"כ יתן לבהמה והוא מוכח מן התורה ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואח"כ ואכלת ושבעת ובשתיה הקדימו את העדה ואח"כ את בעירם. (אזור אליהו)

שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו (שמות טו, כה) פרש"י במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת פרה אדומה דינים וכו', ושם נסהו לעם וראה קשי ערפן וכו', כבר ביאר הרמב"ן דמלשון רש"י שאמר פרשיות שיתעסקו בהם משמע שלא נאמרו הדברים דרך ציווי אלא הודיעם החוקים ההם ולימד אותם ואמר להם שעתיד הקב"ה לצוות אתכם בכך ולדעת אם קבלו אותם בשמחה וטוב לב. (רמב"ן)

לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל (כ"ג, כ"א) הקב"ה אינו מסתכל בעבירות שעתידים לחטא, ולכן אין דן אותם על שם העתיד אבל ה' אלקיו עמו מסתכל במה שעתידין להטיב והראיה אל מוציאים ממצרים אף שלא היו ראויין לכך רק למטרת העתיד להביאם למעמד הר סיני כמש"כ בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה. (פלגי מים)

לא איש אל ויכזב (כ"ג, י"ט) איש הוא לשון חשיבות, מי שהוא חשוב בעיניו ומחזיק את עצמו לאיש אינו תקיף, הגם שיש לו תקיפות לא יתקיים. זה אמר לא איש אל לשון חזק כמו אלי הארץ ואפילו אם יש לו תוקף ויכזב יפסוק ממנו לשון יכזבו מימיו. (זאת זכרון)

לא הביט און ביעקב וגו' (כ"ג, כ"א) בהפשוטים אינו רואה שום און כי הכל נראה לו ליכות עליהם - ה' אלקיו עמו איך שהוא רוצה כן הוא רצון הבורא ב"ה לגזור. (זאת זכרון)

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

פקס: 02 - 5325477 02 - 5829688

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

